

ATOM SAVAŞINDA TROPİKAL KUŞAK DA SOĞUYACAK

Hidrojen bombasının mucidi olarak bilinen Edward Teller, yukarıda belirtildiği gibi bir atom savaşı sonrası meydana gelebileceği ileri sürülen "nükleer kış" senaryolarına katılmadığını belirterek eleştirmiştir. Tanınmış atom bilgini, yukarıdaki korkunç senaryoyu ileri süren iklim bilimcileri, okyanusları ve rüzgârları kıtalar ve denizler üzerindeki büyük sıcaklık farklılıklarını ve hatta bulutların dağılımlarını hiç hesaba katmamakla eleştirmektedir. O'na göre sıcaklık ve şiddetli hava akımları ile yükselen su buharı, kısa zamanda yağmura dönüşüp aşağı düşecek, havadaki tozu ve dumanı yıkayacaktır. Ve nükleer enerji bir savaş sonrası ilkbahar, soğuk felaketini, 10 günlük bir aradan sonra tamamen ortadan kaldıracaktır.

Ancak bu kez de Teller'in bu iyimser görüşleri eleştiri yağmuruna tutulmuştur. Zira Amerikalı meteorologların son hesaplamalarına göre, veriler başlangıçta ileri sürülen korkunç senaryoyu desteklemektedir. Bunlara göre, nükleer kış Kuzey Yarımküre'de yıllarca hüküm süreceği gibi, güneye inip, Tropikal Kuşak ve Güney Yarımküre'yi de etkisi altına alacaktır. Amerikan Maryland Üniversitesi'nden Alan Robock'un bir çalışması, Teller'in tüm eleştirilerini yanıtlamaktadır. Robock, her konuda Teller'in varsayımlarının tersine sonuçla-

SOĞUKTA DEPOLANAN ENERJİ

(12. Sayfadan devam)

ağır gazları elde edebilmek için denenen yollar gaz hidratlarına da uygulanabilir. Ama kuzey kutbunun ulaşılması güç ve zor şartlarının bu enerjiyi ele geçirmemizi yıllarca engelleyeceğini de unutmamalıyız. Hidratlar hakkında giderek daha çok bilgi sahibi oluyoruz, fakat teknoloji yönünden hiçbir sorun olmasaydı bile doğal gazların bolluğu ve hidrata oranla ucuz mal edilmesi günümüzde hidrat için uğraşılmasına aşırı pahalı gözüyle bakmamıza neden oluyor. Bu arada, yapılmaya devam edilen araştırmalar şu ana kadar hidratların yol açtığı sorunları önlememize ve gelecekte bu sonsuz enerji kaynaklarından ucuz ve güvenli bir şekilde yararlanmamıza ışık tutacaktır.

Bu katı gazların uçak ve gemilerin esrarengiz bir şekilde ortadan kaybolmaları ile ilgili ne olabilir? Doğal gaz fıçıları ile bu olay açıklanabilir mi? Teksas, Houston, Uluslararası McIver Müşavirliği'nden Richard McIver hidratlı bölgenin daha aşağılarda, ısının hidrat oluşmu için çok sıcak olduğu yerlerde biriken doğal gaz dolu alan için geçişsiz bir engel meydana getirdiğini savunmaktadır. Deprem ya da başka bir nedenle hidratlı alanda bir çatlama veya kırılma olursa

Alev kasırgaları büyük miktarda toz ve dumanı havalandıracak. Felaket bölgesinde havanın uzun süre kararması nedeniyle ısı donma noktasının çok altına düşecek. Bu durum doğal olarak biyosferi geniş ölçüde etkileyecektir...

ra varmıştır. Buz ve kar, atmosferdeki toz dumanının yıkılarak ortadan kalkmasından sonra da güneş ışığını geri yansıtır ve yeryüzünün ısınmasını büyük ölçüde engeller.

Robock, "Kuzey Yarımküresi'nde aşırı derecede ısınan hava sistemleri, büyük hava akımları arasındaki ekvatoryal barajı aşarak dumanı, Güney Yarımküre'ye de taşıyabilir" varsayımını bilgisayar testinden geçirerek şu sonuçlara varmıştır:

Bir nükleer savaşın iklimsel etkileri, şimdiye kadar tahmin edilenden daha uzun sürecektir. Buzun ve karın etkilemesi ile ve okyanusların da etkisi hesaba katılmasıyla yaratılan model göstermiştir ki, iklim değişiklikleri bir sene geçtikten sonra da aynı şiddette devam edecektir.

Tropikal kuşak da hava sıcaklığı 8 C'ye kadar düşecektir.

Duman, savaşın başlamasından sonra üç ay içinde Güney Yarımküre'ye ulaşacaktır. Burada hava sıcaklığı 3-4 sene boyunca +1, C, +2 C'ye kadar düşecektir.

Kuzey Yarımküre'de, sadece büyük bir şehre yapılan yoğun bir nükleer saldırı da iklim bakımından büyük bir atom savaşının sonuçlarını doğuracaktır.

GE'Odan çev: Dr. Nuri GÜLDALI

serbest kalan gaz ve erimekte olan hidrat kütleleri kuvvetle yüzeye doğru fırlayacak, yüzeyde müthiş bir fıskırmaya ve çalkantıya yol açacaktır. Yeterince büyük bir gaz kaçağı oldukça yüksek konsantrasyonlu ve yüzeyde yanabilir bir balona neden olabilir. Bu da sadece gemiler için değil alçaktan uçmakta olan uçaklar için de tehlike yaratabilir.

Henüz ispatlanmamış olsa da çeşitli pilotların deniz yüzeyinde gördüklerini bildirdikleri fıskırmaların bu patlama olayına bağlanabiliriz. Davidson, kaybolan gemi ve uçaklara en çok Bermuda Üçgeni gibi yerlerde rastlanmasını bu bölgelerdeki küçük gemi ve alçaktan uçan uçak trafiğinin yoğunluğu ile açıklamaktadır. En azından bu açıklamasının Bermuda Üçgeni olayını çözmek için ortaya atılan tüm diğer açıklamalar kadar geçerli ve mantıklı olduğuna inanmaktadır.

Science Dimension'dan çev: Gül KESKİL

Kimin ki, talaşı tahtasından çoktur, işte acemi marangoz denilen odur.

A. GUITERMAN